

**SEPTIMIU CHELCEA, *Elogiu plictiselii.*
Eseuri psihosociologice, Suceava, Editura Alexandria
Publishing House, 2018, 244 p.**

Editura Alexandria Publishing House ne propune cea mai nouă lucrare *Elogiu plictiselii. Eseuri psihosociologice* a celui pe care generații de sociologi și psihologi formați la cumpăna ultimelor două secole l-au considerat unul dintre mentorii lor: Profesorul Septimiu Chelcea.

Pentru aceștia, dar și pentru ceilalți specialiști și studenți familiarizați cu stilul academic, cu rigurozitatea standardelor științifice ale lucrărilor sale, acest compendiu dedicat afectelor surprinde în mod plăcut prin naturalețea modului în care autorul creează un echilibru între stilul captivant și seducător pentru cititor și obiectivitatea documentară. Sunt argumentate în acest mod, din perspectiva psihologiei și a sociologiei, natura, determinările, întăririle, factori de menținere și influență a aspectelor umane și sociale, pe care simțul comun le etichetează nemilos, iar specialiștii teoreticieni și practicieni deopotrivă caută răspunsuri menite să ofere oamenilor ingredientele unei stări de bine mult dorite.

Volumul abordează stereotipuri sociale și probleme aflate mereu atât în atenția publicului larg, cât și a specialiștilor, reușind să transmită cititorului nevoia de evaluare a conștiinței unui echilibru ancestral dintre bine și rău, echilibru care este prezent și se exprimă în orice fenomen, proces, act uman sau social.

Profesorul Septimiu Chelcea își structurează prezentarea acestor perspective în două părți: concepte, procese și stări psihosociologice în debut, pentru a încheia cu gânduri despre om și despre lume.

În capitolul dedicat conceptelor psihosociologice, cititorul este condus spre înțelegerea a ceea ce sunt și a ceea ce nu sunt constructele psihosociologice, pe care cu toții le cunoaștem sub numele de plictiseală, fericire (mundană), gelozie, cultură și memorie autobiografică, chipul omului și personalitatea sa.

Rezistăm cu greu tentației de a dezvălui mai multe din dorința de a lăsa cititorului bucuria de a cunoaște și exprima prin autoanaliză valențele relevate despre aceste probleme ale noastre ale tuturor și de a-și contura o perspectivă mai realistă, în măsură să ne asigure o mai bună înțelegere a modului în care filtrul credințelor, convingerilor și temerilor care ne definesc ne fac să dăm o interpretare personală spațiului social în care trăim.

Motivul echilibrului este păstrat de autor și în capitolul „Procese psihosociale”, care debutează cu o provocare prezentă atât în Orient cât și în Occident și care a devenit un proces manifest atât la nivel individual, cât și la toate unitățile sociale: perfecționismul. Efectele sale adaptative sau dimpotrivă nonadaptative, precum și consecințele estompării acestei pulsiuni, sunt dezvăluite cititorului care este invitat să-și autevalueze această tendință, pentru ca apoi să fie condus în direcția soluțiilor – a acceptării și a transformării disfuncționalităților într-o manieră adecvată de manifestare.

Vorbind despre ce anume perturbă viața în societatea zilelor noastre, autorul ne prezintă efectele publicității sălbatice de la micro la macrosocial. Din nou, cititorul este pus fără să își dea seama în situația să compare experiența personală cu ceea ce spun datele studiilor despre publicitate. Conform acestora, publicitatea se conduce doar după principii machiavelice, nu doar enervează sau ofensează, dar în plus urâtește peisajul, impune conformism și standardizare, aduce limitări și alienare, stimulează pulsiuni periculoase asociate accederii rapide în poziții sociale înalte, întretine

stereotipuri și suprasolicitează imagini nerealiste despre frumusețe și sex. Aceste din urmă efecte creează legătura cu subcapitolul în care autorul ne prezintă *efectul Afrodita* ce desemnează perturbarea socială ce rezultă din discriminarea dintre persoanele atractive fizic de cele care nu beneficiază de un astfel de avantaj. Și aici autorul are o surpriză plăcută pentru cititor dezvăluindu-i că nu întotdeauna ceea ce pare un avantaj incontestabil este materializat în realitate ca atare.

În continuare, problema discriminării este abordată ca o formă de opresiune socială și sunt prezentate cele mai vizibile forme de discriminare din societatea noastră așa cum sunt ele cunoscute și percepute de către actorii sociali.

Un alt aspect îngrijorător pe care autorul îl aduce în conștiința cititorului este acela că demența în toate formele ei crește cu o viteză ce depășește evident dezvoltarea demografică. Suntem practic invitați să reflectăm asupra cauzelor pentru a contribui fiecare pentru noi și pentru ceilalți la prevenție, întrucât tratamentele nu sunt în măsură să vindece, ci doar să amelioreze parțial. Ultima parte, dedicată proceselor psihosociale, își propune capitolului demontarea mitului că ordinea este imperios necesar bună, în timp ce dezordinea aduce numai rele.

Capitolul „Stări psihosociale” debutează cu o perspectivă ce include amărăciune și realism despre un fenomen ce amenință desuetudinea elitelor: plagiatul. Încă de la început, autorul prezintă într-o manieră anecdotică o realitate de care mulți ne rușinăm. Plagiatorii nu se nasc, nu apar din neant, ci se formează în instituțiile în care ar trebui să se pregătească pentru a deveni creativi. Evident, de aici pornește evoluția lor pe care autorul o evidențiază fără părtinire.

Următoarea problemă de interes ce este propusă cititorului este aceea a fenomenului religiozității și corelația acestuia cu inteligența la nivelul mai multor popoare, încheind cu situația înregistrată în rândul populației din toată țara. În continuare sunt aduse în atenție aspectele care vor să susțină o modalitate de identificare a poporului român: statura medie și ce spune asta despre noi, problema naționalismului și patriotismului într-o lume în care presiunea globalizării, reprezentarea mentală a identității naționale a românilor și a multiculturalismului tind să împingă în istorie aceste manifestări.

În ultima parte a volumului, cititorului îi sunt prezentate *gândurile autorului despre om și lume*, o colecție de reflecții și învățături a căror lectură invită la reluare, aprofundare și interiorizare pentru a transpune apoi în efortul fiecăruia de a-și menține starea de bine și de a aduce un plus la ceea ce numim o lume mai bună.

Încheiem prin a afirma că lucrarea Profesorului Septimiu Chelcea este pentru noi un altfel de curs în care acesta ne stimulează încă o dată nevoia de a cunoaște și de a ne cunoaște, chiar și prin reluarea lecturii prezentei cărți.

Lucian Țică